

1. **Jan Zygmunt Bareła** współtworzył NSZZ „Solidarność” w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalno-Mieszkaniowej w Radomsku, gdzie został członkiem Komisji Zakładowej. 14 grudnia 1981 r. wziął udział w proteście pracowników zakładu przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego i zawieszeniu działalności NSZZ „Solidarność”. W latach 1982–1989 prowadził działalność opozycyjną na terenie Radomska i jako członek podziemnych struktur „Solidarności” uczestniczył w spotkaniach konspiracyjnych odbywających się m.in. w kościele św. Lamberta. Zajmował się rozpowszechnianiem niezależnej prasy, wydawnictw, ulotek, biuletynów, pomocą dla rodzin internowanych, brał udział w akcjach plakatowania i malowania napisów na murach, uczestniczył w mszach za Ojczyznę.
2. **Irena Teresa Bazel z d. Litomska** od 1977 r. włączyła się aktywnie w działalność na rzecz KSS „KOR”, m.in. organizując w swoim mieszkaniu drukarnię w celu powielania wydawnictw Komitetu. W stanie wojennym utrzymywała kontakty ze środowiskiem opozycyjnym i zajmowała się m.in. przepisywaniem na maszynie dostarczanych jej dokumentów, w tym tekstów dla wydawnictw niezależnych. SB uważała ją za czołową przedstawicielkę grupy „postkorowskiej” utrzymującej kontakty z działaczami opozycji w kraju i za granicą, główną kolporterkę organizacji oraz łączniczkę między podziemnymi strukturami a Józefem Śreniowskim – współzałożycielem i liderem KOR w Łodzi. Jako członkini Komisji Interwencji i Praworządności brała udział w udzielaniu pomocy działaczom „Solidarności”. W latach 1980–1982 podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Sito”.
3. **Bożena Katarzyna Bednarek-Tworkiewicz** współtworzyła na terenie Łodzi Niezależne Zrzeszenie Uczniów Szkół Średnich. W wydawanym przy współudziale NZS piśmie „Kormorany” zajmowała się korektą tekstów i uczestniczyła w naradach kolegium redakcyjnego. Kilkakrotnie tworzyła i roznosiła ulotki bezpośrednio do skrzynek pocztowych. W latach 1981–1985 przechowywała w swoim domu i kolportowała wydawnictwa bezdebitowe oraz brała udział w manifestacjach i rozwieszała plakaty informujące o zatrzymaniach opozycjonistów. Była przesłuchiwana, m.in. 14 grudnia 1981 r., oraz straszona represjami wobec rodziców i wyrzuceniem ze szkoły. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczęszczała na zajęcia konspiracyjnego kółka historycznego zorganizowanego w kościele św. Antoniego

w Łodzi. W latach 1981–1984 podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego o kryptonimie „Veronika”.

4. **Mieczysław Mirosław Bednarski** od jesieni 1980 r. do grudnia 1981 r. był członkiem NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Wełnianego im. Wiosny Ludów w Łodzi, gdzie 14 grudnia 1981 r. współorganizował strajk w proteście przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego i aresztowaniom działaczy „Solidarności”. Po zatrzymaniu 18 grudnia 1981 r. Sąd Wojewódzki w Łodzi wyrokiem z 6 stycznia 1982 r. skazał go na podstawie dekretu o stanie wojennym na karę trzech lat pozbawienia wolności i utratę praw publicznych na trzy lata. Był osadzony w Areszcie Śledczym w Łodzi, a następnie w zakładach karnych w Łodzi, Łęczycy i Hrubieszowie. Więzienie opuścił w styczniu 1983 r. w wyniku udzielenia mu przez Sąd Wojewódzki w Zamościu przerwy w odbywaniu kary do 30 lipca 1983 r. Uchwałą Rady Państwa z 12 kwietnia 1983 r. wobec ww. zastosowano prawo łaski poprzez warunkowe zwolnienie z odbycia reszty kary. Od grudnia 1981 r. do maja 1982 r. podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Strajk”.
5. **Leszek Józef Bierła** podczas studiów na Akademii Rolniczej w Szczecinie był aktywnym działaczem Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Publikował teksty w uczelnianym piśmie NZS pt. „Kret”, w lutym 1981 r. wziął udział w strajku solidarnościowym z uczestnikami protestu studenckiego w Łodzi, który zakończył się m.in. rejestracją NZS. Po wprowadzeniu stanu wojennego działał w strukturach podziemnych organizacji, kolportował nielegalne pisma sygnowane przez konspiracyjne struktury NSZZ „Solidarność”, w tym „Tygodnik Mazowsze”, który przywoził z Warszawy. Na początku 1984 r. w efekcie przeszukania jego pokoju w Domu Studenckim „Arkona” SB skonfiskowała wydawnictwa drugiego obiegu oraz teksty autorstwa Leszka Bierły o treściach antykomunistycznych. W latach 1984–1985 przez okres czterech miesięcy podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia o kryptonimach „Zwolennik” i „Konsekwentny”.
6. **Michał Józef Ciesielski** działał w Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Zbiorczej Szkole Gminnej w Kobylinie. Od 14 kwietnia 1980 r. do 19 września 1980 r. był osadzony w areszcie w związku z podejrzeniem podpalenia pomieszczeń Komitetu Miejsko-Gminnego PZPR w Kobylinie. 13 listopada 1980 r. Sąd Wojewódzki

w Lesznie skazał go na 2 lata pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata. 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w Zakładzie Karnym w Głogowie, po opuszczeniu którego, w lipcu 1982 r., odmówił podpisania zobowiązania do wychowywania młodzieży „w duchu socjalistycznym”, co spowodowało zawieszenie go w prawach nauczyciela i zakaz pracy w szkolnictwie od stycznia 1983 r. przez okres 3 lat. Po uwzględnieniu odwołania od września 1983 r. powrócił do pracy w Zbiorczej Szkole Gminnej w Kobylinie. W latach 1981–1988 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego o kryptonimie „Polonista”.

7. **Andrzej Kazimierz Ciupa** był założycielem struktur NSZZ „Solidarność” w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Radomsku z siedzibą w Strzałkowie, zaangażowanym w działalność związku od sierpnia 1980 r. do kwietnia 1989 r. W latach 1982–1989 kolportował wydawnictwa bezdebitowe i ulotki, malował antykomunistyczne hasła na budynkach znajdujących się na terenie Radomska i okolicznych miejscowości, wspierał rodziny internowanych. W trakcie przesłuchania w Komendzie MO w Radomsku 21 grudnia 1981 r. został dotkliwie pobity. Od 1 do 24 marca 1981 r. i od 1 września 1985 r. do 14 maja 1989 r. pozostawał bez pracy na skutek represji politycznych.
8. **Bronisław Czarnuch** od września 1980 r. tworzył struktury NSZZ „Solidarność” w Oddziale Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Wieluniu, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej i członka Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Sieradzka. Od 13 grudnia 1981 r. do 19 marca 1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Sieradzu i Łowiczu. W latach 1982–1985 kolportował materiały bezdebitowe. Od 1981 r. do 1987 r. podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego o kryptonimie „Niespokojny” i sprawy obiektowej kryptonim „Pozytywni”.
9. **Mieczysław Czyż** był jednym z założycieli NSZZ „Solidarność” w Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”, od stycznia 1981 r. – członkiem Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego wszedł w skład grupy zrzeszającej działaczy podziemnej „Solidarności”, która na terenie Bełchatowa zajmowała się drukiem oraz kolportowaniem nielegalnych wydawnictw i ulotek. 16 kwietnia 1982 r. został zatrzymany, od 17 kwietnia do 3 sierpnia 1982 r. był osadzony w Areszcie Śledczym

w Piotrkowie Trybunalskim pod zarzutem działalności w nielegalnych strukturach „Solidarności” i rozpowszechniania ulotek. Wyrokiem z 3 sierpnia 1982 r. Sąd Wojewódzki w Piotrkowie Trybunalskim umorzył postępowanie karne w tej sprawie. W latach 1982–1985 Mieczysław Czyż podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach m.in. spraw operacyjnego rozpracowania o kryptonimach „Doręczyciel” i „Bibuła”.

10. **Maria Barbara Filipowicz z d. Krzempek** od sierpnia 1980 r. była członkiem NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. J. Marchlewskiego „Poltex” w Łodzi. W stanie wojennym prowadziła działalność związkową, współorganizowała akcje protestacyjne i strajkowe, m.in. 14 grudnia 1981 r., oraz uczestniczyła w drukowaniu ulotki pt. „Komunikat strajkowy nr 1”. 13 maja 1982 r. została zatrzymana pod zarzutem inspirowania strajku w miejscu pracy. 14 maja 1982 r. Kolegium ds. Wykroczeń przy Naczelniku Dzielnicy Łódź-Bałuty wymierzyło jej karę 3 miesięcy aresztu, którą Sąd Rejonowy w Łodzi wyrokiem z 25 czerwca 1982 r. zmniejszył do 2 miesięcy. W okresie od 13 maja do 13 lipca 1982 r. była więziona w Zakładzie Karnym nr 2 w Łodzi oraz Areszcie Śledczym Warszawa-Grochów. W latach 1982–1985 podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego o kryptonimie „Lala”.

11. **Janina Gaj** w październiku 1980 r. weszła w skład Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Fabryce Maszyn Radomsko i objęła funkcję sekretarza Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Ziemi Radomszczańskiej. W czerwcu 1981 r. została członkiem komisji ds. zaopatrzenia powołanej przez Zarząd Regionalny Delegatury „Solidarności” w Radomsku. W stanie wojennym współorganizowała strajk w miejscu pracy (14 grudnia 1981 r.), a następnie działała w podziemnych zakładowych strukturach „S”. W związku z podejrzeniem o rozpowszechnianie „Biuletynu Łódzkiego” i publikowanie w nim własnych tekstów oraz utrzymywanie kontaktów z osobami kolportującymi nielegalne pisma na terenie Łodzi, podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia kryptonim „Artykuł”, prowadzonej od grudnia 1985 r. do stycznia 1987 r. W 1988 r. zaangażowała się w działalność na rzecz odtworzenia struktur „Solidarności” w miejscu pracy. W latach 1982–1989 uczestniczyła w akcjach plakatowych i malowania napisów antykomunistycznych oraz pomagała internowanym.

12. **Andrzej Ganicz** od jesieni 1980 r. współtworzył struktury NSZZ „Solidarność” Indywidualnego Rzemiosła w Łodzi. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność związkową, m.in. uczestnicząc w zabezpieczeniu przed konfiskatą samochodu będącego własnością Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. W latach 1982–1989 organizował tzw. piątki złożone z działaczy podziemnej „Solidarności”, zajmujące się drukiem i kolportażem nielegalnych wydawnictw. Zwoływał konspiracyjne spotkania członków rzemieślniczej „Solidarności”, wspierał rodziny osób internowanych, prowadził działalność wydawniczą, od marca do sierpnia 1982 r. kolportował czasopismo „Jesteśmy”.
13. **Henryk Garusiński** od sierpnia 1980 r. pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu Założycielskiego, a następnie przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” przy Pabianickich Zakładach Przemysłu Bawełnianego „Pamotex” w Pabianicach. Jako związkowiec opowiadał się przeciwko partii i prezentował postawę antykomunistyczną. Od 13 grudnia 1981 r. do 6 kwietnia 1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Sieradzu i Łowiczu. We wrześniu 1983 r. ujawnił się w WUSW w Łodzi, podając, że od czerwca 1982 r. do czerwca 1983 r. na terenie Łodzi i Pabianic kolportował wydawnictwa bezdebitowe, m.in. „Bez Dyktatu”, „Solidarność Walcząca”, „Wolną Solidarność” i „Solidarność Łódzką”. W okresie od czerwca 1982 r. do sierpnia 1983 r. był członkiem struktury podziemnej działającej w Pabianicach i Konstantynowie Łódzkim, której działalność polegała na kolportażu nielegalnych wydawnictw, ulotek i plakatów.
14. **Zofia Grabowska z d. Janiak** w latach 1983–1989 udostępniała swoje mieszkanie na spotkania łódzkich działaczy nielegalnych podziemnych struktur, m.in. Ruchu Młodej Polski, NSZZ „Solidarność”, w tym Grupy Roboczej Komisji Krajowej, w skład której wchodził czołowi łódzcy opozycjoniści na czele z przewodniczącym Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej, Andrzejem Słowikiem. Ponadto przechowywała oraz kolportowała prasę podziemną, w tym takie wydawnictwa jak: „Tygodnik Mazowsze”, „Biuletyn Łódzki”, „Spotkania” oraz „Polityka Polska”.
15. **Barbara Danuta Gruszczyńska z d. Gruchała** po wprowadzeniu stanu wojennego kierowała Ośrodkiem Pomocy Uwięzionym, Internowanym i ich Rodzinom przy parafii oo. jezuitów w Łodzi, stając się jednym z najbardziej zaufanych współpracowników

ojca Stefana Miecznikowskiego. Uczestniczyła w organizacji wyjazdu grupy łódzkich internowanych w czerwcu 1983 r. do Niepokalanowa na uroczystości religijne z udziałem papieża Jana Pawła II. Informacje uzyskiwane w kontaktach z przedstawicielami podziemia wykorzystywała przy współredagowaniu „Wiadomości Wojennych”. Wielokrotnie brała udział w nielegalnych zgromadzeniach zwoływanych przez działaczy konspiracyjnych struktur NSZZ „Solidarność” i przechowywała materiały bezdebitowe.

16. **Marek Andrzej Gwoździński** brał udział w wystąpieniach studenckich w marcu 1968 r. Jako student Wydziału Chemii Politechniki Łódzkiej należał do nielegalnego Komitetu Uczelnianego PŁ, inicjował i aktywnie uczestniczył w protestach studenckich na terenie macierzystej uczelni oraz w posiedzeniach komitetu przygotowującego studentów do wieców i strajku okupacyjnego. W połowie lat 70. był sygnatariuszem petycji do Sejmu z protestem przeciwko wprowadzeniu zmian w Konstytucji PRL. W lutym 1977 r. zorganizował w swoim mieszkaniu spotkanie nieformalnej grupy osób skupionych wokół łódzkiego środowiska KOR. W latach 1976–1978 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach spraw operacyjnego rozpracowania o kryptonimach „Turkuć” i „Świetlica”.

17. **Stanisław Jaks**a przed wprowadzeniem stanu wojennego wchodził w skład Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. Armii Ludowej „Alba” w Łodzi i był członkiem Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. 14 grudnia 1981 r. podczas strajku w ZPB „Alba” w Łodzi jako członek Komitetu Strajkowego uczestniczył w zabezpieczeniu przed konfiskatą sprzętu poligraficznego i materiałów będących własnością związku. Nawiązał współpracę z członkami podziemnych struktur „Solidarności” z Łodzi i Pabianic oraz drukował pismo „Wolna Solidarność”, które następnie rozpowszechniał na terenie tych miast. W latach 1982–1987 przechowywał i kolportował prasę podziemną, w tym „Tygodnik Mazowsze”, „Solidarność Walcząca”, „Głos Łodzi”.

18. **Irena Jastrzębska (Pasak) z d. Bajak** od marca 1981 r. pełniła funkcję przewodniczącej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sieradzu Oddział

w Wieluniu. W październiku i listopadzie 1981 r. współorganizowała akcje strajkowe w miejscu pracy, występując m.in. z postulatami płacowymi. Od 14 grudnia 1981 r. do 10 marca 1982 r. była internowana. Początkowo przebywała w Ośrodku Odosobnienia w Sieradzu oraz Areszcie Śledczym w Poznaniu, skąd 10 stycznia 1982 r. miała zostać przeniesiona do Ośrodka Odosobnienia dla Internowanych Kobiet w Gołdapi. Podczas transportu doszło do wypadku, w wyniku którego była hospitalizowana do 11 lutego 1982 r. W okresie od marca 1982 r. do października 1986 r. podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego kryptonim „Aktywistka”.

19. **Maria Józefa Jaśkiewicz z d. Łopatka** czynnie działała w NSZZ „Solidarność” w Kaliszu. 13 grudnia 1981 r. wzięła udział w spotkaniu pozostających na wolności członków zawieszanej „Solidarności”, którzy na początku stycznia 1982 r. uformowali Podziemny Komitet NSZZ „Solidarność” (późniejszy Tymczasowy Komitet Koordynacyjny Wielkopolska Południowa). Wraz z innymi członkami grupy prowadziła druk i kolportaż materiałów o treściach antykomunistycznych. 4 listopada 1982 r. została zatrzymana jako inicjatorka akcji wywieszenia na ścianie budynku produkcyjnego Zakładów Przemysłu Dzewiarskiego „Polo” w Kaliszu transparentu z napisem „Solidarność jest i będzie”. W 1983 r. w związku z ustawą o amnestii ujawniła się przed organami ścigania. W latach 1982–1987 podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia kryptonim „Grupa” i kwestionariusza ewidencyjnego kryptonim „Klon”.

20. **Jacek Eugeniusz Klinkiewicz** w trakcie studiów był aktywnym członkiem NZS na Politechnice Łódzkiej, uczestniczył w redagowaniu „Biuletynu Informacyjnego NZS”, brał udział w protestach, m.in. w demonstracji, która miała miejsce przed budynkiem Wydziału Prawa i Administracji UŁ 15 grudnia 1981 r.. Kolportował wydawnictwa bezdebitowe, a w latach 1982–1984 był kurierem przewożącym „Tygodnik Mazowsze” na trasie Łódź – Warszawa. 25 sierpnia 1982 r. został zatrzymany w trakcie rozklejania ulotek na terenie Łodzi. Podczas legitymowania zbiegł, a po kilku dniach zgłosił się na komendę MO. W trakcie przeszukania jego mieszkania znaleziono materiały sygnowane przez NSZZ „Solidarność”. W konsekwencji stanął przed kolegium pod zarzutem zaśmiecania miasta i został ukarany grzywną. W latach 1982–1983 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia kryptonim „Asinus”.

21. **Ryszard Łańduch** od 1980 r. zaangażował się w tworzenie struktur NSZZ Rolników „Solidarność Wiejska”, a od marca 1981 r. - NSZZ RI „Solidarność” na obszarze województwa kaliskiego i wszedł w skład prezydium Ogólnopolskiego KZ NSZZ RI „Solidarność” w Poznaniu. Podczas gminnych zebrań założycielskich wygłaszał krytyczne uwagi wobec partii i rządu PRL i nawoływał do walki o rejestrację chłopskiej „Solidarności”. Czynnie włączał się w akcje protestacyjne, m.in. wziął udział w ogólnopolskich strajkach okupacyjnych mieszkańców wsi zorganizowanych w Bydgoszczy i w Siedlcach oraz uczestniczył w akcji wieszania krzyży w szkołach podstawowych na terenie gminy Opatówek. Od 13 grudnia 1981 r. do 15 lutego 1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Ostrowie Wielkopolskim i Głogowie. W latach 1981–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach SOR/KE kryptonim „Farmer”.
22. **Marian Michał Łazuch** współtworzył struktury NSZZ „Solidarność” oraz był członkiem Komisji Zakładowej w Zakładach Przemysłowych im. „Komuny Paryskiej” w Radomsku. W latach 1982–1989 prowadził działalność opozycyjną na terenie Radomska. Jako członek podziemnych struktur „Solidarności” zajmował się rozpowszechnianiem niezależnej prasy, wydawnictw, ulotek, biuletynów oraz uczestniczył w akcjach plakatowania i malowania napisów na murach miasta. W latach 1982–1989 był wielokrotnie wzywany na tzw. rozmowy ostrzegawcze i zatrzymywany, przez funkcjonariuszy MO i SB. W związku z odmową współpracy z SB wcielono go na okres pięciu miesięcy do wojska.
23. **Jadwiga Mirosława Maćczak z d. Obraniak** od maja 1984 r. działała wraz z mężem w nieformalnej grupie konspiracyjnej prowadzącej kolportaż nielegalnych pism wydawanych przez podziemne struktury NSZZ „Solidarność”. Od jesieni 1984 r., po nawiązaniu kontaktów z przedstawicielami opozycji z terenu Warszawy, przywoziła do Łodzi w celu dalszej dystrybucji m.in. „Tygodnik Mazowsze”, „Sektor” i „Bazę”. 22 kwietnia 1985 r. została zatrzymana pod zarzutem udziału w kolportażu prasy i po przesłuchaniu – zwolniona. W jej mieszkaniu dokonano przeszukania, rekwirując kilkadziesiąt egzemplarzy „Biuletynu Łódzkiego”, znaczki „Solidarności” i KPN, powielacz, papier maszynowy oraz farbę drukarską. Wiceprokurator Prokuratury Wojewódzkiej w Łodzi odstąpił od zastosowania wobec podejrzanej środka

zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania ze względu na stan jej zdrowia. 15 sierpnia 1986 r. Sąd umorzył postępowanie karne w tej sprawie.

24. **Wojciech Matusiak** od 1981 r. współtworzył struktury NSZZ „Solidarność” przy Fabryce Maszyn Rolniczych „Agromet-Kraj” w Kutnie. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność związkową, wspierał internowanych, pomagał finansowo ich rodzinom, zajmował się kolportowaniem nielegalnych ulotek i wydawnictw na terenie Kutna. W latach 1982–1989 był kilkakrotnie przesłuchiwany przez funkcjonariuszy MO i SB. Od 1983 r. należał do grupy skupionej wokół ks. Mariana Lipskiego przy Sanktuarium Maryjnym w Głogowcu. Od 1986 r. do 1989 r. działał w strukturach podległych Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Ziemi Kutnowskiej, m.in. kolportował „Gazetę Podziemną” – pismo RKW. W latach 1988–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego kryptonim „Młot”.
25. **Małgorzata Stefania Matynia-Budkowska** przed 13 grudnia 1981 r. pełniła funkcję kierownika Działu Kontaktów z Terenem w Zarządzie Regionalnym NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuowała działalność opozycyjną, organizując spotkania członków zdelegalizowanej „Solidarność” oraz ukrywając w miejscu zamieszkania poszukiwanego przez władze działacza ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej Zbigniewa Sęka. 24 lutego 1982 r. została internowana i początkowo osadzona w areszcie KDMO Łódź-Polesie, a od 2 marca 1982 r. w Ośrodku Odosobnienia dla Internowanych Kobiet w Gołdapi, z którego zwolniono ją 22 czerwca 1982 r. W styczniu 1983 r. otrzymała zgodę na wyjazd emigracyjny do USA.
26. **Krzysztof Oskiera** w czasie stanu wojennego jako rezerwista został powołany do odbycia trzymiesięcznego szkolenia wojskowego od 5 listopada 1982 r. 3 lutego 1983 r. w JW nr 3466 w Czerwonym Borze oraz przydzielony do 1. kompanii inżynieryjno-drogowej i 3. kompanii saperskiej. Szkolenie rezerwistów w tej jednostce nie służyło realizacji zadań z zakresu obronności kraju, lecz było dotkliwą represją polityczną wobec przedstawicieli opozycji i miało na celu ich odizolowanie oraz zmuszenie do zaprzestania działalności antykomunistycznej. 1 maja 1984 r. został zatrzymany podczas nielegalnego zgromadzenia w Warszawie.

27. **Stanisław Pinkowski** był członkiem NSZZ „Solidarność” od września 1980 r. Od 13 grudnia 1981 r. do 1989 r. kolportował wydawnictwa bezdebitowe na terenie Łodzi oraz przekazywał informacje na temat sytuacji w poszczególnych zakładach pracy, gdzie dostarczał prasę podziemną, do serwisów wydawnictw niezależnych. Z racji wykonywanego zawodu (kierowca w Przedsiębiorstwie Transportu Gospodarki Mieszkaniowej w Łodzi) przewoził i dostarczał do punktów kolportażowych papier oraz tzw. dary z kościołów dla rodzin internowanych. W trakcie stanu wojennego uczestniczył w akcjach rozrzucania ulotek i wywieszania transparentów oraz w zorganizowaniu ucieczki Józefa Śreniowskiego ze szpitala w Łowiczu.
28. **Andrzej Jan Półrola** współtworzył NSZZ „Solidarność” w Fabryce Maszyn Radomsko w Radomsku. 14 grudnia 1981 r. wziął udział w strajku okupacyjnym na terenie zakładu pracy, domagając się m.in. przywrócenia zawieszonej „Solidarności”, a następnie uczestniczył w akcji pomocy rodzinom internowanych. Jako członek podziemnych struktur „Solidarności” w okresie od maja 1985 r. do czerwca 1989 r. zajmował się rozpowszechnianiem niezależnej prasy, wydawnictw, ulotek, biuletynów, w tym m.in. „Solidarności Walczącej”, oraz uczestniczył w akcjach plakatowania i malowania napisów na murach miasta. W latach 1982–1989 był wielokrotnie wzywany na tzw. rozmowy ostrzegawcze i zastraszany zwolnieniem z pracy.
29. **Krzysztof Andrzej Protz** przed wprowadzeniem stanu wojennego był aktywnym działaczem Duszpasterstwa Akademickiego oraz Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela na terenie Lublina. 3 grudnia 1981 r. został internowany w Ośrodku Odosobnienia we Włodawie, a następnie w Lublinie, skąd zwolniono go 2 kwietnia 1982 r. W latach 1979–1985 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach spraw operacyjnego rozpracowania o kryptonimach „Trzmielo” i „Termity”. W związku z działalnością opozycyjną został objęty zastrzeżeniem wyjazdów do wszystkich krajów świata w okresie od sierpnia 1982 r. do sierpnia 1984 r.
30. **Radosław Stanisław Purgał** 13 grudnia 1981 r. uczestniczył w demonstracji przed siedzibą Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. W latach 1982–1985 kolportował wydawnictwa podziemne, m.in. „Tygodnik Mazowsze”, „Biuletyn Łódzki” i „Prząśniczkę”. 1 maja 1982 r. wziął udział w nielegalnej kontrmanifestacji

w Łodzi. Od 1983 r. do 1984 r. był członkiem samorządu studenckiego na Politechnice Łódzkiej, gdzie następnie współorganizował podziemną strukturę Niezależnego Zrzeszenia Studentów, której stał się aktywnym działaczem w latach 1985–1987. Zaangażował się w wydawanie „Biuletynu Informacyjnego NZS PŁ” oraz rozpowszechniał wśród studentów tzw. Zeszyty Samokształceniowe NZS PŁ pt. „Filozofia”. W latach 1985–1990 działał w Duszpasterstwie Akademickim przy parafii oo. jezuitów w Łodzi. Od 1987 r. do 1988 r. podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Debiutanci”.

31. **Anna Saciuk-Gąsowska** od 1979 r. zajmowała się redakcją i kolportażem wydawnictw bezdebitowych, m.in. „Robotnika” oraz była łączniczką pomiędzy redaktorami „Pulsu” z Łodzi i Warszawy, gdzie studiowała. Uczestniczyła w spotkaniach sympatyków KSS „KOR” i ROPCiO na terenie obu wymienionych miast. Złożyła podpis pod petycją skierowaną do kancelarii Sejmu PRL przeciwko aresztowaniu działaczy opozycji za zorganizowanie manifestacji 11 listopada 1979 r. Podczas rewizji w jej mieszkaniu w kwietniu 1980 r. zarekwirowano m.in. 1880 egzemplarzy ulotek dotyczących Zbrodni Katyńskiej, komunikaty Ruchu Młodej Polski oraz książkowe wydawnictwa bezdebitowe. W latach 1979–1982 podlegała inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia/rozpracowania kryptonim „Carmen”.

32. **Bogdan Skupiński** był jednym z inicjatorów powołania komórki NSZZ „Solidarność” w Zbiorczej Szkole Gminnej w Szczercowie. Po 13 grudnia 1981 r. współorganizował tam strukturę podziemną „Solidarność” złożoną głównie z nauczycieli, uczestniczył w wydawaniu „Bełchatowskiego Informatora Solidarności” oraz w przygotowywaniu i rozwożeniu paczek dla rodzin osób internowanych. Brał udział w mszach za Ojczyznę i pielgrzymkach. W 1984 r. po rewizji przeprowadzonej w jego w domu został zatrzymany na 48 godzin. W 1989 r. współorganizował Komisję Organizacyjną NSZZ „Solidarność” w Szczercowie. W latach 1982–1984 podlegał inwigilacji w ramach sprawy obiektowej kryptonim „Urna” i sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Targowisko”.

33. **Krzysztof Marcin Sokołowski** od 1980 r. działał w NSZZ „Solidarność” w Zakładach Mechanicznych Chemitex w Sieradzu. W maju 1981 r. został delegatem na I WZD, a następnie członkiem Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Sieradzka.

W stanie wojennym był internowany od 21 grudnia 1981 r. do 24 lipca 1982 r. w ośrodkach odosobnienia w Sieradzu i Łowiczu. W latach 1983–1985 współpracował z Międzyregionalną Komisją Koordynacyjną Kalisz–Konin–Sieradz, a w latach 1988–1989 był współprzewodniczącym MKO „Solidarność” Ziemi Sieradzkiej. Zajmował się kolportażem wydawnictw podziemnych. 16 grudnia 1983 r. został aresztowany, a 12 marca 1984 r. skazany przez Sąd Rejonowy w Sieradzu na rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata. W latach 1982–1989 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach kwestionariuszy ewidencyjnych „Prawnik” i „Kolarz” oraz sprawy operacyjnego rozpracowywania „Układ-1”.

34. **Jerzy Stanisław Sówka** od września 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność” w Zakładach Automatyki Przemysłowej Mera-ZAP w Ostrowie Wielkopolskim. Od 13 grudnia 1981 r. do czerwca 1984 r. działał – jako drukarz i kolporter ulotek – w podziemnych strukturach „Solidarności” w zakładzie pracy i na terenie Ostrowa Wielkopolskiego. Uczestniczył w skonstruowaniu powielacza, był jednym z autorów kopiowanych przy jego użyciu ulotek i broszur. W 1982 r. wszedł w skład Komitetu Odbudowy Pomnika Kardynała Mieczysława H. Ledóchowskiego w Ostrowie Wielkopolskim. W latach 1983–1984 był członkiem Rady Pracowniczej w Mera-ZAP. W marcu 1984 r. został na kilka dni zatrzymany pod zarzutem nielegalnego posiadania broni, należącej do kolekcji zabytkowej, a w czerwcu 1985 r. – skazany na karę grzywny. Od marca do sierpnia 1984 r. podlegał z tego powodu inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Kolekcjoner”.

35. **Jan Stankiewicz** był od 1980 r. aktywnym działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w Kopalni Węgla Kamiennego „Dymitrow” w Bytomiu. Po zdelegalizowaniu struktur NSZZ „Solidarność” prowadził dalszą działalność opozycyjną. W latach 1985–1988 był jednym z głównych inspiratorów prowadzenia zbiórek pieniężnych wśród pracowników KWK „Dymitrow” na rzecz podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”, zajmował się też kolportażem nielegalnych ulotek i publikacji. Od 1986 r. uczestniczył w spotkaniach opozycyjnych na terenie parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Bytomiu. W lutym 1989 r. wszedł w skład Tymczasowej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w KWK „Dymitrow”, pełniąc funkcję zastępcy wiceprzewodniczącego.

36. **Bogdan Stasiak** we wrześniu 1980 r. został członkiem Komitetu Założycielskiego, a następnie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Łódzkich Zakładach Radiowych „Fonica” oraz członkiem Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. 14 grudnia 1981 r. współorganizował strajk w macierzystym zakładzie. W latach 1982–1984 był współpracownikiem Tajnego Tymczasowego Zarządu NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. 4 maja 1982 r. został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Łowiczu, skąd zwolniono go 23 lipca 1982 r. W okresie od 8 listopada 1982 r. do 3 lutego 1983 r. odbył szkolenie wojskowe w JW 3466 w Czerwonym Borze, będące dotkliwą represją polityczną wobec przedstawicieli opozycji. W latach 1987–1988 redagował oraz drukował podziemne pismo „Solidarność Ziemi Łódzkiej”. Od 1982 r. do 1983 r. podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania o kryptonimie „Autor”.
37. **Leokadia Teresa Stolarczyk z d. Kulesza** była członkiem NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. J. Marchlewskiego „Poltex” w Łodzi. W stanie wojennym kontynuowała działalność związkową. 13 maja 1982 r. została zatrzymana pod zarzutem udziału w strajku w miejscu pracy, a następnego dnia Kolegium ds. Wykroczeń przy Naczelniku Dzielnicy Łódź-Bałuty wymierzyło jej karę 3 miesięcy aresztu. Sąd Rejonowy w Łodzi po rozpatrzeniu odwołania od orzeczenia Kolegium wyrokiem z 25 czerwca 1982 r. skazał ją na 2 miesiące aresztu z zaliczeniem na poczet kary okresu tymczasowego aresztowania. Od 13 maja do 13 lipca 1982 r. była osadzona w Zakładzie Karnym nr 2 w Łodzi oraz Areszcie Śledczym Warszawa-Grochów. Decyzją dyrekcji ZPB „Poltex” została zwolniona dyscyplinarnie z pracy.
38. **Andrzej Tarnecki** w 1986 r. został skarbnikiem Tajnej Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” na terenie Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „Pionier” w Kutnie, której działalność była koordynowana przez Regionalną Komisję Wykonawczą NSZZ „Solidarność” Ziemi Kutnowskiej. Do 1989 r. zajmował się kolportażem wydawnictw bezdebitowych, a jego działania przyczyniły się do rozbudowy zakładowej niezależnej struktury związkowej.
39. **Stanisław Włodzimierz Trzeciak** współtworzył struktury NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” w gminie Kodrąb. 14 grudnia 1981 r. wziął udział

w manifestacji przed Urzędem Gminy w Kodrębie, protestując przeciwko zawieszeniu działalności „Solidarności”. W latach 1982–1989 prowadził działalność opozycyjną w rejonie Radomska, m.in. uczestniczył w spotkaniach członków konspiracyjnych struktur „Solidarności” RI odbywających się w kościele św. Lamberta i klasztorze oo. franciszkanów w Radomsku oraz kolportował ulotki i prasę podziemną. W stanie wojennym udzielał pomocy rodzinom internowanych, uczestniczył w mszach za Ojczyznę i demonstracjach ulicznych, w tym organizowanych na terenie Warszawy.

40. **Marek Krzysztof Węgrzyn** w 1981 r. jako student Akademii Muzycznej w Krakowie był członkiem NZS. W listopadzie 1981 r. podjął pracę w Zarządzie Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa w Kaliszu. 13 grudnia 1981 r. przed siedzibą ZR rozdawał przechodniom prasę związkową. Od 16 grudnia 1981 r. do 8 stycznia 1982 r. był internowany w Ośrodku Odosobnienia w Ostrowie Wielkopolskim. W okresie od 7 stycznia do 12 czerwca 1982 r. został tymczasowo aresztowany w związku z dwiema sprawami, które wytoczono mu za kontynuowanie działalności związkowej po 13 grudnia 1981 r. Był osadzony w Areszcie Śledczym w Ostrowie Wielkopolskim oraz w zakładach karnych w Kaliszu i we Wrocławiu. W ramach pierwszej sprawy 6 kwietnia 1982 r. otrzymał wyrok 12 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu, a 8 maja 1982 r. został skazany na 6 miesięcy odosobnienia. Obydwa orzeczenia były zaskarżane, a sprawy umarzane na podstawie przepisów o amnestii. W latach 1981–1982 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach SOR „Odwet”.

41. **Andrzej Maciej Woźnicki** działał w organizacji „Ruch”, m.in. biorąc udział w przygotowaniu akcji zniszczenia Muzeum Lenina w Poroninie. 21 czerwca 1970 r. został zatrzymany, 31 marca 1971 r. zwolniony z aresztu, a wyrokiem z 8 lipca 1971 r. skazany na 10 miesięcy pozbawienia wolności. W 1977 r. związał się z tajnym Nurtem Niepodległościowym oraz współtworzył Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Od 1978 r. redagował i wydawał wspólnie z Kazimierzem Świtoniem i Romanem Kściuczkiem z Katowic oraz Janem Zapolnikiem z Gdańska „Ruch Związkowy”, wspierający tworzenie i działanie Wolnych Związków Zawodowych. W ramach działalności opozycyjnej zajmował się redagowaniem, drukowaniem oraz kolportażem ulotek i takich pism jak: „Bratniak”, „Robotnik”, „Opinia”, „Jedność”. We wrześniu 1980 r. współtworzył na terenie Łodzi Międzyzakładowy Komitet Założycielski NSZZ „Solidarność”, a od października redagował „Solidarność Ziemi Łódzkiej”. Od 13

grudnia 1981 r. do 6 kwietnia 1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Łęczycy i Łowiczu. W latach 1970–1990 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach spraw operacyjnego rozpracowania o kryptonimach: „Omega”, „Teolog” i „Sextet”.

42. **Edward Marian Żelazko** w sierpniu 1980 r. stanął na czele strajku pracowników w Fabryce Urządzeń Odpylających i Wentylacyjnych „Konwent” w Końskich, gdzie współorganizował NSZZ „Solidarność”, będąc członkiem Komitetu Założycielskiego, a następnie aktywnym działaczem Komisji Zakładowej, jawnie krytykującym politykę partii i rządu. Po wprowadzeniu stanu wojennego został internowany i osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Kielcach, gdzie przebywał od 13 do 26 grudnia 1981 r. W okresie od listopada 1982 r. do lutego 1983 r. odbył trzymiesięczne ćwiczenia wojskowe w JW 2198 w m. Czarne, które było dotkliwą represją polityczną wobec przedstawicieli opozycji i miało na celu ich odizolowanie oraz zmuszenie do zaprzestania działalności antykomunistycznej. W latach 1980–1986 podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia, założonej w związku z przerwą w pracy w fabryce „Konwent” w Końskich oraz kwestionariusza ewidencyjnego o kryptonimie „Łoś”.

pośmiertnie:

43. **Ryszard Franciszek Kosmala** był członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładach Przemysłu Wełnianego im. Wiosny Ludów w Łodzi, gdzie 14 grudnia 1981 r. współorganizował strajk w proteście przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego i aresztowaniom działaczy „Solidarności”. Za powyższy czyn Sąd Wojewódzki w Łodzi wyrokiem z 6 stycznia 1982 r. skazał go na podstawie dekretu o stanie wojennym na karę jednego roku pozbawienia wolności i dwóch lat pozbawienia praw publicznych. 18 grudnia 1981 r. został osadzony w Areszcie Śledczym w Łodzi, a następnie był więziony w zakładach karnych w Łodzi, Łęczycy i Hrubieszowie. Więzienie opuścił 2 września 1982 r. w wyniku warunkowego zwolnienia. Od grudnia 1981 r. do maja 1982 r. podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Strajk”.
44. **Mieczysław Malczyk** w latach 1956–1957 był jednym z założycieli i członkiem władz Związku Młodych Demokratów w Łodzi, a w latach 1979–1981 – uczestnikiem Ruchu Wolnych Demokratów. We wrześniu 1980 r. włączył się w organizowanie Komitetu

Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Łódzkich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Skogar” oraz Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Łodzi. W maju 1981 r. został wybrany do Zarządu Regionalnego NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Od 13 grudnia 1981 r. do 6 kwietnia 1982 r. był internowany w ośrodkach odosobnienia w Łęczycy i Łowiczu. Jesienią 1982 r. został zwolniony z pracy. W latach 1982–1989 kolportował publikacje podziemne na terenie Łodzi. W latach 1949–1950, 1957–1958, 1961–1962, 1965, 1968–1974, 1980–1983 podlegał inwigilacji ze strony UB/SB, m.in. w ramach kwestionariusza ewidencyjnego o kryptonimie „Miraż” i sprawy operacyjnego sprawdzenia o kryptonimie „Inicjatywa”.

45. **Tadeusz Smucerowicz** był członkiem Komitetu Założycielskiego, a następnie Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Elektrowni Bełchatów. Po wprowadzeniu stanu wojennego do 1989 r. nie zaprzestał działalności związkowej i wszedł w skład podziemnej struktury, której działalność na terenie elektrowni przejawiała się kolportażem nielegalnych wydawnictw i ulotek sygnowanych przez NSZZ „Solidarność”, bojkotem prorządowych związków zawodowych, włączaniem syren alarmowych dla uczczenia rocznic związanych z „Solidarnością”, a także wykonywaniem w miejscu pracy antykomunistycznych napisów. Wspierał rodziny osób internowanych. W latach osiemdziesiątych podlegał inwigilacji ze strony SB w ramach sprawy obiektowej o kryptonimie „Turbina”.